34.6.F.14.

17
137

EPVLVM
A CLEMENTE VIII.
PONT. OPT. MAX.
PAVPERIBVS APPOSITVM,

A IOSEPHO CASTALIONE
Iuriſconſulto, & Ciue Romano verſibus conſcriptum.

AD PETRVM ALDOBRANDINVM CARDINALEM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ, *Apud Aloyſium Zannettum.*
M. D. X C V I I.

Cum Licentia, & Superiorum Permiſſu.

PETRO ALDOBRANDINO CARDINALI.

IOSEPHVS CASTALIO S. P. D.

QVamquam non ignoro Clemētē Octauum Pont. Max. eo eſſe ingenio, vt laudanda facere, quam laudari malit; tamen continere me non potui, quin oblatam occaſionem vltro arriperem, &, quae a viris clariſſimis ſummopere commēdari ſentirem, ea litterarum monumentis pro ingenij mei tenuitate mandarem. Eſto, pudore impediatur ſapientiſſimus Princeps, quo minus laudes ſuas agnoſcat, ijs ſuccenſeat, a quibus in os laudatur, gloriam denique contemnat. quid tum? non enim ob id continuo ſequitur, vt à rebus ab eo praeclare geſtis conſcribendis ingenia prorſus deterreantur. Nam, ſi quem ſummis in caelum laudibus per vicos, & fora in familiarium congreſſibus extollere nobis licet, qui fieri poteſt, vt veras eiuſdem laudes, aut verſibus complecti, aut ſoluta oratione perſequi nequeamus? Quod ſi quis dicat, impudentem, contumacemque eſſe eum, ac periculose facere, qui Principis ſui iudicio nolit ſtare, reſpondeo, videndum eſſe, numquid excipiatur. ac ſane ſic ſtatuo,

eos demum a laudationibus ſcribendis ſummoueri, qui adulatione ab optimo, ac prudentiſſimo Principe gratiam inire ſe arbitrantur, qui ne coram quidem, & apud eum, qui cum loquuntur, inani praedicatione abſtinendum putant. Is enim eſt Clemens, in quem Horatianum illud vere dici poteſt:

Cui malè ſi palpere recalcitrat vndique tutus.

Quare, ſiqui ſunt, qui ſine aſſentatione modeſtè, ac verecunde ſtilum temperent, eaq. in primis ſcribenda eligant, quae in vulgus edita, atque ad exteras nationes perlata non paruo ad pietatem excolendam adiumento eſſe poſſunt, ij mihi nō inuito Principe ſcriptionem aggredi poſſe videntur. Hanc ego rationem ſecutus, carmen de Cena, quam Clemens Octauus extra ordinē pauperibus quinta feria Hebdomadis maioris appoſuit, paucis diebus concinnaui. Qua in re illud fortaſſe minus recte a me factum videri poterit, quod tantum argumentum nequaquam pro dignitate tractauerim, tantum abeſt, vt vel in gratiā nonnulla ſim mentitus, vel ſupra fidem quidquam extulerim. Non enim quemquam eſſe arbitror adeo rerum imperitum, & poeticae amœnitatis ignarum, vt Angelorum, Daemonumque contraria hoc in opuſculo ſtudia ficta cū ſint, reliqua quoque mera eſſe mendacia contendat. Hoc enim poeticum plane commentum eſt ad rem, qua de agitur, ornandam accommodatum. Hoc a Graecis Latiniſque ſumma cum laude factitatum eſt, neque fides ob eam rem ſcriptis abrogata eſt. Silius quidem

Italicus

Italicus bellum Punicum ſecundum, vt a Polybio, Titoque Liuio ſcriptum eſt, in optimum poema conformauit, hiſtoriam religioſè tractauit, ornamenta poetarum tantum addidit, eaq. in re mortalibus pietatem, & religionem, licet inanem, & ſuperſtitioſam, inſeruit ſuam; cum omnia ad Deos retuliſſet. Quod nobis omni ratione faciendum eſt, qui certo certius ſcimus datos eſſe vnicuique noſtrū Angelos cuſtodes, qui nobis praeſto ſint, conſulant, & aduerſus Daemonum fraudes ſuggeſtioneſq. opem ferant. Quod ſi in priuatis hominibus vſu venire, id credimus, quid in eo dicendum eſt, quem Eccleſiae Catholicae Caput agnoſcimus, & reueremur? Equidem tanta eſſe in Sanctiſſimo Patre, ac Domino noſtro Clemente virtutum omnium lumina video, vt vniuerſo terrarum orbi ſit exemplo. Id autem ſine Diuino auxilio fieri non poſſe, nemo non videt. Itaque, Spiritu ſancto auctore, ac Michaele Archangelo adiutore, Beatiſſimum Pōtificem optima quaeque conſilia capere fatendum eſt. Habes, Cardinalis ampliſſime, facti mei rationem, quam Tibi, boniſq. omnibus probatam iri confido. Vtinam rerum maieſtati par ingenium afferre potuiſſem. Ac vereor, ne temporis anguſtia, & rebus aduerſis, quibus diu, Diuina volente prouidentia, ad profectum fortaſſe meum, affligor, factum ſit, vt Epulum hoc, a me verſibus conſcriptum, non ſatis lautum eſſe videatur. Certe, quidquid eſt, à ſincero, & minime fucato profectum eſt animo, Tibiq. in primis addicto. Etenim Te, quem ſemel mihi patronum delegi, omni officio, ac pietate perpetuo conſtantiſ-

ſtantiſſime colam, atque obſeruabo, efficiamque in dies, Deo beneuolente, vt obſeruantiae in Te meae cum plura, tum maiora exſtent argumenta. Nam & optimarum artium ſtudium, humanitas, prudentia, iuſtitia, & pietas Tua eo iam peruenit, vt admirationi natu grandioribus ſis, ſummamq. apud omnes auctoritatem Tibi compares, iſtumq. celſiſſimi honoris, & potentiae gradum Tuarum virtutum ſplendore exornes. Quamobrem, cum tanta dignationis Tuae acceſſione, creſcat quoque officium oportet meum. Vale, ſaeculi noſtri decus.

Romae Kal. Iulijs. M. D. XCVI.

EPV-

EPVLVM

A CLEMENTE VIII.

PONT. OPT. MAX.

PAVPERIBVS APPOSITVM,

A IOSEPHO CASTALIONE

Iuriſconſulto, & Ciue Romano verſibus conſcriptum.

AD PETRVM ALDOBRANDINVM CARDINALEM.

Hoſpita Clementis geſtit conuiuia noſter,
Vt datur, exiguis animus percurrere chartis.
Petre, licet magnis diſtentum publica curis
Munia Pierijs nolint dare cantibus aures,
Summarum poſito paulliſper pondere rerum
Seceßus mecum Aonios inſiſtere gratos,
Veraq. per numeros praeconia noſcere noſtros
Ne fuge, ſi ſtimulis accendit gloria pectus

Vera

Vera tuum, ſequeris Patruum ſi paſſibus aequis
Sidereas omni ſedes virtute petentem.
Quincta recurrebant dominae ſollemnia Cenae
Clementi peragenda pio, quam ſanguine lautam
Reddidit, et proprio cumulauit corpore, ſaeua
Pro genere humano ſubiturus funera Christus.
Multa Pater tacito per noctem pectore voluens
Facta Redemptoris recolebat ſingula noſtri,
Vt Deus in terras nos propter venerit aſtris
Factus homo, tulerit nec iniqua mente labores
Immenſos, ſpinis traiectus tempora acutis,
Adque necem caeſus, taetrae ludibria genti
Soluerit, inq. crucem vita deceſſerit actus,
Atque hominum proprio delicta cruore piarit.
Omnia dum verſat, dum rerum fertur amore
Tantarum, haec linguam lacrymans in verba reſoluit:
O qui nunc nobis celo delapſus ab alto
Adſit, & oſtendat, quid gratum moliar, & quid
Christe tibi acceptum, quod noſtra omiſerit ante
Cura, nec ad placitum procurrerit obuia munus.
Talia dicenti, lacrymis atque ora riganti,
Signifer in medijs Michael conſiſtere viſus
Aedibus, & tales effundere pectore voces:
Humanae custos gentis, cui claudere olympum,
Et reſerare datum, pietas ſpectata tot annis
Demeruit tibi terrarum, caeliq. potentem.
Hoſpitijs ſed nunc ſolitis adiungere ſiquid
Est amor, & plantas inopum lauiſſe, nouaq.
Veſte ipſos cinxiſſe, tibi haud ſatis eſſe videtur,
Accipe,